

Archeologienota met Beperkte Samenstelling

Tongeren N758 Baversstraat
Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota met Beperkte Samenstelling Tongeren N758 Baversstraat. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur

Thaïsa Van Speybroek

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2021-0322

Plaats en datum

Gent, 14 juni 2021

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1862
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

© BAAC Vlaanderen bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

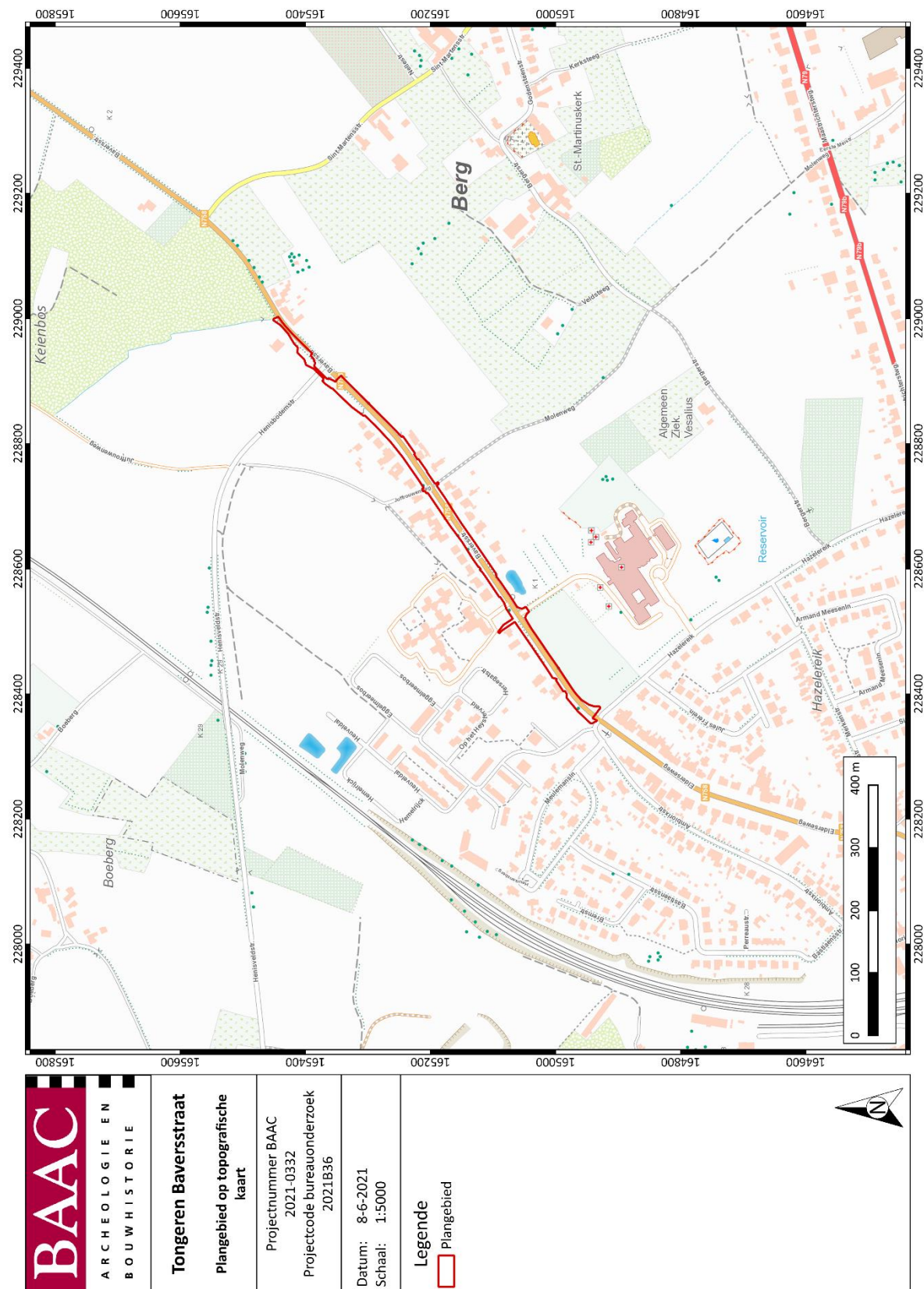
Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Juridisch kader en onderzoektraject	4
1.3	Aanleiding	4
1.4	Huidige situatie en geplande werken	5
1.4.1	Huidige situatie	5
1.4.2	Geplande werken en bodemingrepen	7
1.5	Randvoorwaarden	11
2	Bureauonderzoek	12
2.1	Werkwijze en strategie	12
2.1.1	Onderzoeksdoelstelling	12
2.1.2	Onderzoeksvragen	12
2.1.3	Methoden en technieken	12
2.2	Assessmentrapport	13
2.2.1	Recente historiek	13
2.3	Synthese onderzoeksresultaten	16
2.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	16
2.3.2	Archeologische verwachting.....	16
2.4	Besluit.....	17
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering	17
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	17
3	Samenvatting	18
4	Lijsten.....	19
4.1	Figurenlijst	19
4.2	Plannenlijst	19
5	Bibliografie	19

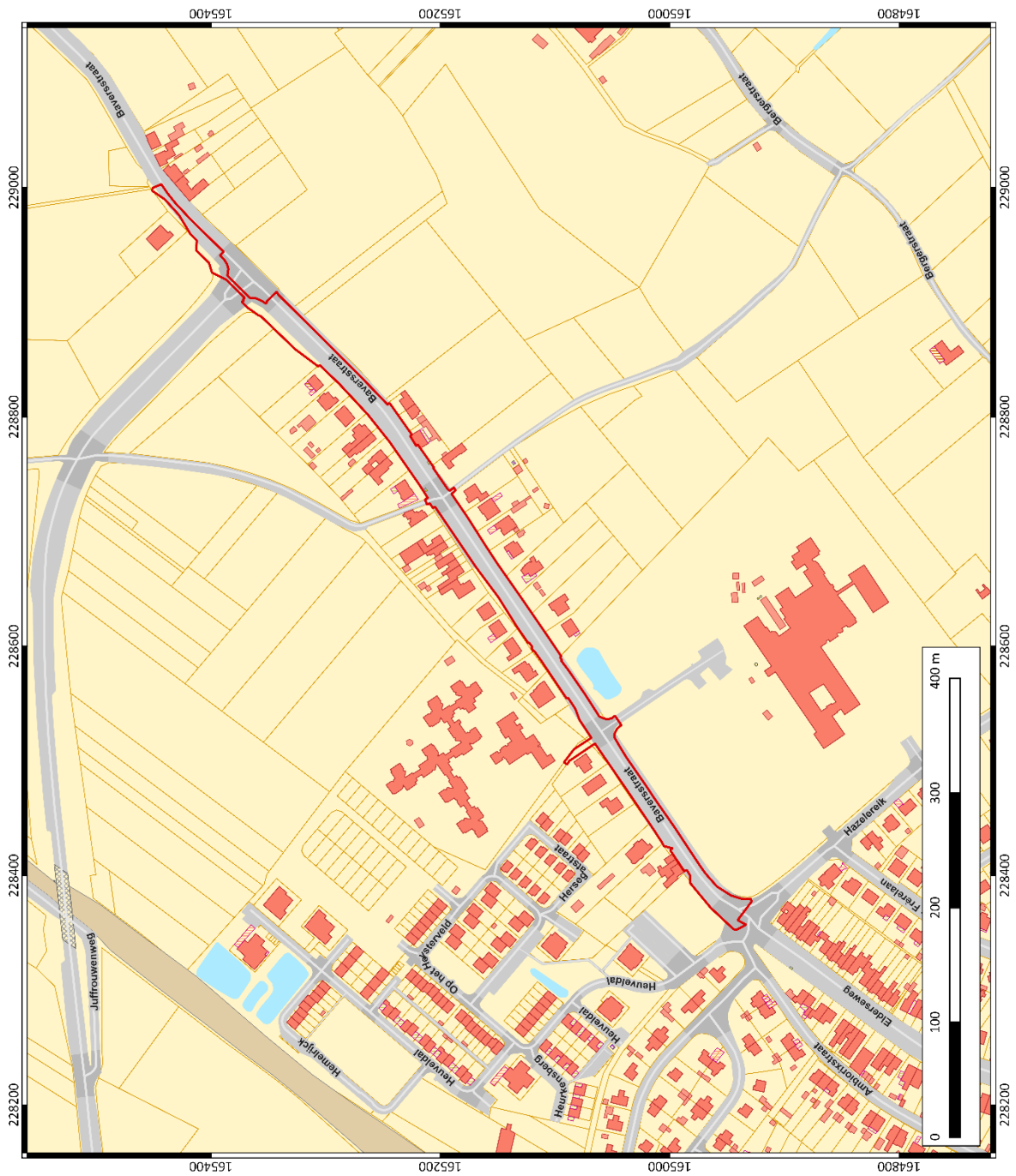
1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Tongeren N758 Baversstraat		
Ligging	Baversstraat (gedeeltelijk, tussen Hazelereik en Molenweg), gemeente Tongeren, provincie Limburg		
Kadaster	Gemeente Tongeren, Afdeling 6, Sectie C, openbare weg		
Coördinaten	Noordwest:	x: 228359,21	y: 164937,40
	Noordoost:	x: 228900,88	y: 165373,29
	Zuidwest:	x: 228378,80	y: 164928,55
	Zuidoost:	x: 228909,73	y: 165342,14
Oppervlakte plangebied	Ca. 13.590 m ²		
Oppervlakte geplande ingrepen	Ca. 13.590 m ²		
Kartering gewestplan	Woongebied		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2021-0322		
Bureauonderzoek	Projectcode	2021B36	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen (Erkeningsnummer: 2015/0020)	
	Betrokken actoren	Thaïsa Van Speybroek (archeoloog)	
	Betrokken derden	Niet van toepassing	

¹ AGIV 2021d

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)² (digitaal; 1:250; 08.06.2021)

² AGIV 2021b

1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels **vooronderzoek zonder/met ingreep in de bodem**.

Echter kan het in enkele specifieke dossiers snel blijken dat de noodzaak voor een dergelijk verder vooronderzoek overbodig is. Indien namelijk bij de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader, kan worden aangetoond dat:

1. met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2. de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
3. verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst;

en er dus geen verdere maatregelen nodig zijn, kan de opmaak van een volwaardige archeologienota achterwege gelaten worden en overgegaan worden naar de opmaak van een **Archeologienota met Beperkte Samenstelling** waarbij de rapportering van het bureauonderzoek beperkt wordt (Code van Goede Praktijk 12.5.3.3).

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer de sloop van het bestaande wegdek, aanleg van nieuwe riolering en aanleg van nieuwe wegenis gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren bodemingrepen die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Tongeren, N758 Baversstraat* bedraagt ca. 13.590 m², de geplande bodemingrepen beslaan de volledige oppervlakte. Het valt buiten een beschermde

archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermde onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied in een woongebied ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3.000 m² of meer bedraagt en de ingreep minstens 1.000 m² bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de stedenbouwkundige aanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

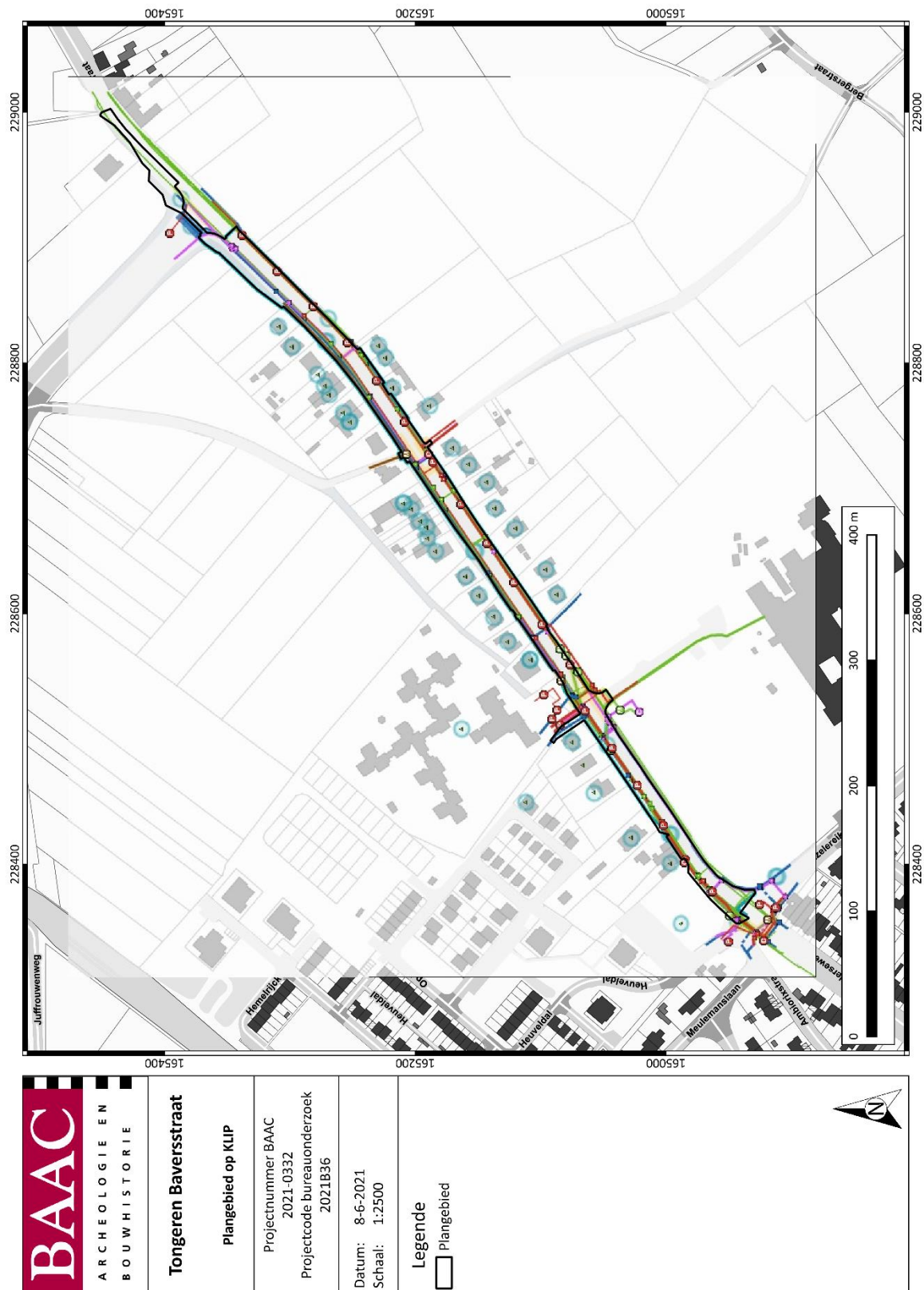
Ter hoogte van het plangebied bevindt zich het tracé van de N758 oftewel de Baversstraat, meer bepaald het deel tussen de Hazelereik in het westen en de Molenweg in het oosten (Plan 2). Aan weerszijden van de rijweg bevindt zich een fietspad. Aan de uiterste noordelijke en zuidelijke zijde van het plangebied bevindt zich een berm met verharde en onverharde parkeerplaatsen, grasstroken en opritten van woningen. Ter hoogte van deze berm werden in het recente verleden reeds een heel aantal leidingen, rioleringen en kabels aangelegd (Plan 3).

Figuur 1: Huidige situatie ter hoogte van (een representatief deel) van het plangebied⁴

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021

⁴ Google 2021, geraadpleegd op vrijdag 12 februari 2021

Plan 3: Bestaande situatie van leidingen en riolering⁵ binnen het plangebied op GRB⁶ (digitaal; 1:250;
08.06.2021)

⁵ INFORMATIE VLAANDEREN 2021

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de rooi van enkele bomen, de ontmanteling van de bestaande wegenis (Plan 4, Bijlage 1), de aanleg van een gescheiden riolering (Plan 5, Bijlage 2) en de aanleg van een nieuwe rijbaan met aangrenzende (modelprofiel 2, Figuur 3) en vrijliggende fietspaden (modelprofiel 1, Figuur 2) op het tracé van de Baversstraat tussen Hazelereik en Molenweg. Ter hoogte van de berm wordt de wegenis plaatselijk verbreed. Alle werken worden uitgevoerd binnen de grenzen van het openbaar domein. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

⁶ AGIV 2021b

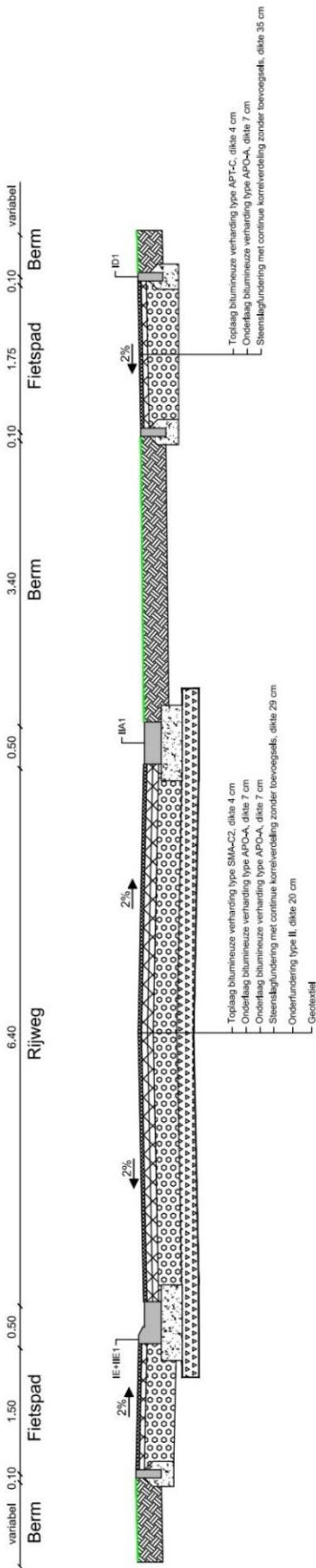

Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting wegenis⁷ op orthofoto⁸(digitaal; 1:1; 08.06.2021) – zie Bijlage 1

⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

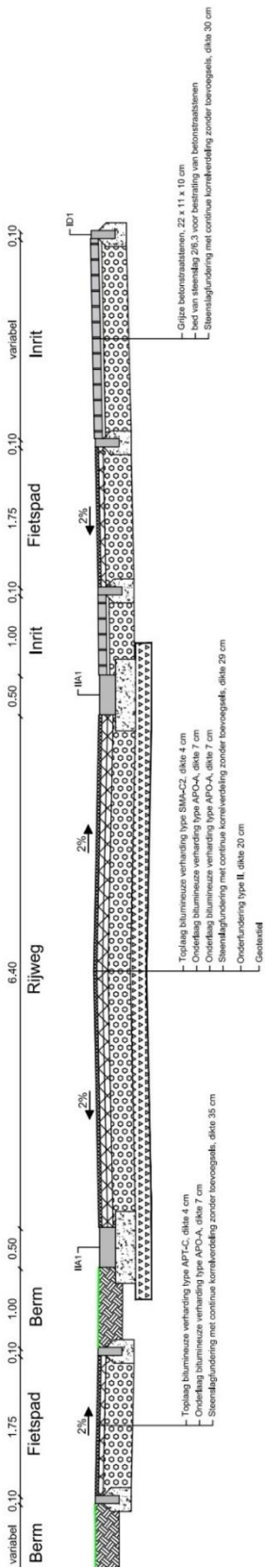
⁸ AGIV 2021c

Modeldwarsprofiel 1

Figuur 3: Modelprofiel 1 van geplande toestand
(aangeleverd door initiatiefnemer)

Modeldwarsprofiel 2

Figuur 2: Modelprofiel 2 van geplande toestand
(aangeleverd door initiatiefnemer)

Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting riolering⁹ op orthofoto¹⁰(digitaal; 1:1; 08.06.2021) – zie Bijlage 2

Impactanalyse

Ter hoogte van de bestaande wegenis werden in het recente verleden reeds een heel aantal leidingen aangelegd. De informatie uit het Kabel- en Leidingeninformatieportaal (KLIP) bevestigt dit (Plan 3). De nieuwe leidingen zullen aangelegd worden op dezelfde diepte als de huidige. Bijgevolg worden de toekomstige ingrepen gepand binnen het gabarit van de bestaande verstoring.

- Het rooien van enkele bomen. De verstoring hiervan heeft een geschatte diepte van ca. 1m in reeds geroerde bodem.
- Ontmanteling van de bestaande wegenis, met een diepte van ca. 50cm. Deze ingrepen worden gepland binnen het gabarit van de bestaande verstoring.
- Aanleg van gescheiden riolering gebeurt in een sleuf van 2m op een maximale diepte van 3m onder het maaiveld (zie Bijlage 1), dit is op dezelfde diepte als de huidige leidingen. Deze ingrepen worden gepland binnen het gabarit van de bestaande verstoring.
- De aanleg van nutsleidingen voor de aansluiting met de woningen worden aangelegd in een sleuf van 1,5m breed op een diepte van 0,80m (zie Bijlage 1), dit is op dezelfde diepte als de huidige leidingen. Deze ingrepen worden gepland binnen het gabarit van de bestaande verstoring.
- De breedte van de sleuf voor de aansluiting van nutsleidingen op deze riolering bedraagt 1,5m.
- Aanleg van nieuwe wegenis, fietspaden en groenstroken met een maximale diepte van 67cm. Deze ingrepen worden gepland binnen het gabarit van de bestaande wegwijzer.

1.5 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

⁹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹⁰ AGIV 2021c

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt dit doel door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

Binnen de opzet van deze archeologienota met beperkte samenstelling wordt enkel ingegaan op een beperkt aantal aspecten uit de beschrijving van de (recente) historiek van het onderzoeksterrein (zie C.G.P.12.5.3.3.). Een confrontatie van dit aspect met de toekomstige werken wijst immers uit dat verder onderzoek in het kader van de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid niet zal leiden tot nuttige kenniswinst.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende recente historische bronnen.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto 2020

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

2.2 Assessmentrapport

In een standaard archeologienota wordt in dit hoofdstuk een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied. Echter, gezien het hier gaat om een archeologienota met beperkte samenstelling wordt enkel dieper ingegaan een beperkt aantal doorslaggevende aspecten van de beschrijving van de recente historie. Deze aspecten worden geconfronteerd met de krijtlijnen van de toekomstige werken.

2.2.1 Recente historie

Topografische situering en recente historie

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1 en Plan 2. Het plangebied Tongeren N758 Baversstraat is gelegen ter hoogte van het openbaar domein van de Baversstraat tussen de Hazelereik in het westen en de Molenweg in het oosten. Het plangebied bestaat uit wegnis (rijweg en aangrenzende fietspaden), verharde en onverharde bermen en aansluitingen tussen opritten van woningen en de rijweg. Grenzend aan het plangebied bevinden zich woningen, tuinzones en opritten. Ter hoogte van het plangebied en haar onmiddellijke omgeving werden reeds sterk aangepast door de mens. Ter hoogte van de (onverharde) bermen en de bestaande wegnis werden in het recente verleden een aantal leidingen en rioleringen aangelegd (Figuur 4). Hieruit kan geconcludeerd worden dat de bodem ter hoogte van het volledige plangebied geroerd werd tot op de geplande verstoringsdiepte.

Plan 6: Plangebied op meest recente orthofoto¹¹ (digitaal; 1:250; 08.06.2021)

¹¹ AGIV 2021c

Figuur 4: KLIP-situatie ter hoogte van het plangebied¹²

¹² INFORMATIE VLAANDEREN 2021

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Bij de aanleg van de wegenis, riolering en bijhorende nutsvoorzieningen in het recente verdelen werd het bodemarchief reeds grondig verstoord tot op de aanlegdiepte.

2.3.2 Archeologische verwachting

Omdat de geplande werken zich binnen het gabarit van de bestaande verstoring zullen bevinden, kan met zekerheid gesteld worden dat er binnen de krijtlijnen van de geplande werken geen archeologische waarden in het plangebied aangetroffen zullen worden.

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Uit de recente historiek van het plangebied kan geconcludeerd worden dat een aanzienlijk deel van het bodemarchief ter hoogte van de geplande ingrepen reeds werd geroerd in de voorbije decennia. Daarbij zijn de geplande ingrepen beperkt tot de bestaande verstoring. Het is dus te concluderen dat het potentieel op kennisvermeerdering nihil is.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek¹³ is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon echter wel voldoende bepaald worden. Verder vooronderzoek is niet aangewezen.

¹³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. De initiatiefnemer zal werken uitvoeren aan de wegeis ter hoogte van de Baversstraat in Tongeren. De werken bestaan uit het ontmantelen van de bestaande wegeis, aanleg van gescheiden riolering en aanleg van nieuwe wegeis met fietspaden. Er werd een bureauonderzoek uitgevoerd waarbij de recente historie van het plangebied centraal stond.

Op basis van de gekende recente verstoringen ter hoogte van het plangebied kan geconcludeerd worden dat de bodem al grotendeels verstoord werd door de aanleg van de huidige riolering, nutsleidingen en wegkoffer. De geplande werken vinden plaats binnen het gabarit van deze gekende verstoringen. Verder onderzoek zal niet leiden tot kennisvermeerdering in het kader van de geplande werken. Verder onderzoek is om deze reden niet nuttig, noch noodzakelijk.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Huidige situatie ter hoogte van (een representatief deel) van het plangebied	5
Figuur 3: Modelprofiel 2 van geplande toestand (aangeleverd door initiatiefnemer)	9
Figuur 2: Modelprofiel 1 van geplande toestand (aangeleverd door initiatiefnemer)	9
Figuur 4: KLIP-situatie ter hoogte van het plangebied	15

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 08.06.2021)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 08.06.2021)	3
Plan 3: Bestaande situatie van leidingen en riolering binnen het plangebied op GRB (digitaal; 1:250; 08.06.2021)	6
Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting wegenis op orthofoto(digitaal; 1:1; 08.06.2021) – zie Bijlage 1	8
Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting riolering op orthofoto(digitaal; 1:1; 08.06.2021) – zie Bijlage 2	10
Plan 6: Plangebied op meest recente orthofoto (digitaal; 1:250; 08.06.2021).....	14

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2021. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerendergoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroerendergoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.
- AGIV, 2021a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Bodemerosiekaart. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB). Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- Google, 2021. Google Streetview.
- INFORMATIE VLAANDEREN, 2021. KLIP-melding. *KLIP*. Available at: <https://klip.vlaanderen.be/>.

6 Bijlages

Bijlage 1 – Geplande toestand wegenis

Bijlage 2 – Geplande toestand riolering